

Fietsroute Steengoed

Het onderwerp "Steengoed" werd door het landelijke Comité Open Monumentendag gekozen als thema voor het jaar 1998. Men kan daarbij denken aan zaken als het gebruik van verschillende steenachtige producten in de bouw en bij de restauratie van monumenten. Maar ook aan het fabriceren van bakstenen, wand- en vloertegels en dakpannen. Wanneer men zich modern uitdrukt, gebruikt men het woord steengoed dikwijls om aan te geven dat men iets fantastisch vindt. Zo bezien is dit thema iets wat alle liefhebbers van monumenten moet aanspreken. Wij wensen u veel genoegen met deze tocht!

De steen- en pannenbakkerijen in Maarssen

Tientallen steen- en pannenbakkerijen hebben vanaf de middeleeuwen tot omstreeks 1970 een grote economische en landschappelijke betekenis gehad voor het Vechtstreekgebied tussen de stad Utrecht en het dorp Breukelen. Eerst waren de steenovens in het bezit van de landeigenaren, zoals de bisschop van Utrecht en diverse kloosterorden. Maar ook de stad Utrecht gaat al vroeg, volgens een bericht uit 1265, "in De Weide" ten noordwesten van de stad zelf bakstenen produceren. Later gaan ook andere landeigenaren, zoals de families Van Lockhorst en Van Tuyll van Serooskerken van kasteel Zuylen en de kopers en stichters van de buitenplaatsen, bijvoorbeeld de Huydecopers van Maarsseveen, er zich mee bezighouden. Veelal stelden de eigenaren mensen aan die voor hun de bedrijven runden of aan wie zij de zaak verpachtten of verkochten. Zo komen bekende familienamen uit de Vechtstreek als Voorsteegh, Plomp en Weener in de baksteen- en dakpannenbakkerijen terecht.

De fietstocht, die u vandaag gaat maken, voert u - geheel binnen de grenzen van de voormalige gemeente Maarssen - langs de zeer schaarse overblijfselen van wat eens in (Oud)-Zuilen, Maarssen en Maarsseveen een belangrijke en bloeiende tak van nijverheid was. Veelal valt er van de tientallen bedrijven, die er tussen Utrecht en Breukelen waren, niets meer waar te nemen, soms rest ons slechts een straatnaam 'De IJsvogel' of een eenzame boom, die vroeger het begin van een oprijlaan markeerde. Vaker is het woonhuis / kantoor, waar de eigenaren of bedrijfsvoerders van de steenbakkerijen woonden, gespaard gebleven. Soms is er ook nog wel iets van de vroegere arbeiderswoningen terug te vinden. Ook kan men op een enkele plaats, bijvoorbeeld bij de boerderij 'Oostwaard' nog zien waar de grondstof voor deze industrie, de vette rivierklei, werd weggegraven en wat dit voor gevolgen had voor het Vechtlandschap. Dat er in de Utrechtse Vechtstreek zoveel steenbakkerijen ontstonden, heeft diverse redenen. Er ontstond in de middeleeuwen in de Nederlandse steden, vanwege het brandgevaar dat de grote aantallen houten huizen opleverden, een grote behoefte aan harde bouwmaterialen zoals stenen en dakpannen. Tevens wilde men in die tijd sterkere, soms beter verdedigbare, huizen, kloosters en kastelen bouwen. Aangezien in onze streken geen natuurlijke producten aanwezig zijn die hierin konden voorzien of op z'n minst over grote afstanden, bijvoorbeeld uit Duitsland of België, aangevoerd moesten worden, kwam men ertoe zelf stenen te gaan bakken. Eerst op bescheiden schaal met heel veel handenarbeid en eenvoudige veldovens. Later - toen de

stoommachine opkwam - steeds meer fabrieksmatig in kolossale, gemetselde (ring)ovens met meerdere vuurmonden en een productie van tienduizenden stenen per keer dat de oven werd gestookt. Verder waren natuurlijk de aanwezigheid van grote hoeveelheden klei langs de Vechtoevers, de belangrijkste grondstof voor de steenfabricage en de in Oud- en Nieuw Maarsseveen en Tienhoven te vinden turf als brandstof van groot belang. Maar ook de simpele mogelijkheid om de rivier de Vecht als de belangrijkste transportweg voor de enorme hoeveelheden klei en turf - behalve uit het Utrechtse werd ook veel hoogveen vanuit Friesland en Groningen aangevoerd - naar de steenovens te vervoeren en anderzijds de gebakken producten naar hun plaats van bestemming te kunnen brengen, is van doorslaggevende betekenis geweest voor de bloei van de steenindustrie in de Vechtstreek. Omstreeks 1970 kwam er met de sluiting van de laatste panovens 'Zonlust' en 'Voorzorg' in Oud Zuilen een eind aan deze bedrijfstak, die de Vechtstreek veel werk, bedrijvigheid en welvaart had gebracht. Voordat de stenen, tegels (tichel) en (dak)pannen in de ovens gebakken konden worden, moesten zij uit de vochtige klei in steenvormen worden gemodelleerd. deze steenvormen waren een paar jaar terug als opbergplaats voor snuisterijen zeer in de mode. Pas nadat de klei in de open lucht, wat niet te snel en niet te langzaam mocht gebeuren, in de bakvormen gedroogd was en de nog niet gebakken stenen (de vormelingen) uit de vormen waren gehaald, kon de oven gevuld worden. De steenovens moesten met kruiwagens en de hand gevuld en leeggehaald worden en tot ver in de vorige eeuw was ook het vormen van de stenen handwerk. Vanwege het Nederlandse klimaat waren dit allemaal werkzaamheden die alleen in de zomermaanden uitgevoerd konden worden. Maar bij grote regenval moest het werk wel worden stilgelegd en de nog niet gebakken stenen, zondag ook op zondag, met rietmatten worden afgedekt.

Bij de genoemde, zware werkzaamheden werden de arbeiders, mannen, vrouwen en kinderen, dikwijls aan grote warmte en kou blootgesteld. Voor weinig geld werkte men van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Zo verdiende in 1863 een werkman op een steenbakkerij een weekloon van Fl 3,60 maar daar wordt dan wel bij vermeld dat er veel stukloon werd betaald, waardoor de verdiensten, zeker 's winters wanneer de productie stillag, nagenoeg wegvielen. Vrouwen verdienden vaak maar de helft of minder dan de mannen, omdat zij de mannen behulpzaam waren! Zoals eerder hiervoor gesteld, is er van dit alles in ons huidige Maarssen weinig terug te vinden. Gelukkig wordt de naam vechtformaat nog steeds gebruikt voor bakstenen met een dikte, tussen 40 en 44 millimeter. Het veel meer voorkomende waalformaat heeft een dikte tussen 52 en 56 millimeter. Verder zijn deze formaten hetzelfde.

Een fietsroute door Maarssen langs diverse monumenten en plaatsen waar (soms) nog iets te zien valt van de activiteiten van de verdwenen steen- en pannenbakkerijen

Het startpunt van de fietsroute is bij het gemeentehuis Goudestein aan de Diependaalsedijk.

1 Gemeentehuis Goudestein

Diependaalsedijk 19, Maarssen.

Is nu gemeentehuis van de gemeente Stichtse Vecht, daarvoor buitenplaats van de familie Huydecoper van Maarsseveen. Het huidige Goudestein werd in 1754 gebouwd op de plaats van een ruim honderd jaar ouder huis met dezelfde naam. De Huydecopers, een steenrijke familie van Amsterdamse kooplieden en burgemeesters, hebben zich ook beziggehouden met de handel en fabricage van bakstenen.

2 Vechtstreek Museum en Oranjerie

Diependaalsedijk 19 B, Maarssen.

In Silverstein, onder meer het voormalige koetshuis van Goudestein, vindt u de eigen collectie van het Vechtstreek Museum .

Na uw bezoek aan de buitenplaats Goudestein en het Vechtstreek Museum verlaat u het terrein via de parkeerplaats voor het gemeentekantoor en de Endelhovenlaan. Daarna gaat u linksaf de Diependaalsedijk op. U volgt deze tot de T-splitsing en steekt linksaf de voorrangskruising over. Let op!

U rijdt nu verder met de rivier De Vecht aan uw linkerkant. Blijf deze weg volgen. Na het passeren van de buitenplaatsen Geesberge, Leeuwenburgh en Gansenhoef komt u bij Gansenhoek.

3 Theekoepel bij Gansenhoek

Zandpad 31, Maarssen.

In 1997 verplaatste en gerestaureerde gietijzeren theekoepel. Deze zeer zeldzame koepel is in 1861 vervaardigd door de Deventer firma Nehring Bögel en stond oorspronkelijk aan de Vecht bij het buitenhuis Vecht en Dijk aan de Straatweg in Maarssen.

Uw weg vervolgend bereikt u het Huis Cromwijck, dat helaas niet kan worden bezichtigd.

4 Huis Cromwijck

Zandpad 42, Maarssen.

Buitenplaats uit de zeventiende eeuw. Zeker zo'n driehonderd jaar (van ca.1610 tot 1920) werden op het terrein van dit huis bakstenen gebakken. Op de afbeelding een prent van P.J. Lutgers uit 1857.



Ten noorden van het huis bevinden zich nog enkele bij de oven behorende arbeiderswoningen. Na de steenbakkerij waren in het huis en op het omliggende terrein een kwekerij en fabrieken gevestigd. De huidige eigenaar/bewoner heeft Cromwijck schitterend gerestaureerd en er o.a. voor gezorgd dat het, door een brand in 1934, verloren gegane dak weer terugkwam. Hiervoor zijn ruim 1500 antieke, zogeheten Oud Hollandse, dakpannen gebruikt.

Fiets langs De Vecht door naar Breukelen en ga daar via de klapbrug De Vecht over, om weer richting Maarssen terug te fietsen. Op deze route passeert u de kastelen Oudaan, Gunterstein en Nijenrode. U fietst door tot de voormalige steenbakkerij Vecht en Rhijn. Een topmonument in onze gemeente Stichtse Vecht.

5 Vecht en Rhijn

Straatweg 5.

De enige plaats aan de Vecht waar nog de bijna complete opstallen van een steenbakkerij en het bijbehorende woonhuis/kantoor aanwezig zijn. Dus zeer zeldzaam en daarom erg waardevol! Tot in de tweede wereldoorlog was de oven in bedrijf. De laatste eigenaren van de steenbakkerij waren de heren Freijtag en Joncheere. Eerstgenoemde verkocht het bedrijf in 1955 aan een expeditiebedrijf dat het o.a. gebruikte voor de opslag van goederen. Sinds kort is ook de firma Schoehuys, een handel in hout- en steenproducten voor de tuin, in Vecht en Rhijn gevestigd. Zo worden hier, na vele jaren, toch weer stenen verkocht en vermelden de reclameborden dat men in STEENGOED, het thema van deze route, handelt.



Hierna fietst u verder richting Maarssen. Op het moment dat de Straatweg weer vlak langs de Vecht loopt, ziet u aan de overzijde eerst de buitenplaats Vechtoever en haar aardige theekoepel liggen en vervolgens komt u langs het gemeentehuis Goudestein, waar u nog maar kort geleden aan uw fietstocht begon. Aan u rechterkant passeert u vervolgens nog de buitens Vredehoef en Herteveld. Bij de rotonde gaat u linksaf, de Straatweg over en de Bolensteinseweg op. Bij het ingangshek van de ridderhofstad Bolenstein gaat rechtsaf de Bolensteinsestraat in naar de Breedstraat.

6 Rooms-katholieke Kerk Het Heilig Hart

Breedstraat 3. In neogotische stijl (architect Alfred Tepe) gebouwde parochiekerk van Maarssen. Verving in 1885 de rooms-katholieke kerk die gevestigd was in de voormalige buitenplaats Berenstein aan de Straatweg bij de huidige algemene begraafplaats. In de kerk bevinden zich een historisch orgel (1836), in 1985 gerestaureerd en kruiswegstaties (1790) die uit de kerk op Beresteijn afkomstig zijn.

Voor de Kerk, slaat u linksaf en direct na de Kaatsbaanbrug gaat u rechtsaf de Langegracht op. De rivier de Vecht ligt nu rechts van u. U passeert, terwijl u door een deel van het Beschermd Dorpsgezicht van Maarssen rijdt, de monumenten "De Nonnerie" en het voormalige "Café Ome Klaas". Bij de bocht op het eind van de gracht gaat u rechtsaf de Zandweg op. Steek vervolgens bij de Ter Meerbrug voorzichtig (!!) de drukke Huis ten Boschstraat over en blijf de Zandweg langs Vecht volgen tot de Vechtensteinlaan.

7 Goed ten Bosch

Aan de Zandweg.

Voormalige steenoven, geheel verdwenen, lag naast en achter de huizen Luxemburg en Overkerk. Tegenwoordig ingang van de Vechtensteinlaan. Tot voor enige jaren terug vond men op het terrein van deze steenoven de transportwerktuigenfabriek van Langerak & Van

der Lingen, die deels gehuisvest was in de oude gebouwen van de lichtfabriek van de heer Wolff. De lichtfabriek was Maarssens eerste en enige elektriciteitscentrale en tevens fabriek van elektrotechnische materialen. Mogelijk behoorden de kleine huizen naast het huidige appartementengebouw ooit bij de steenoven.

Na Vechtenstein, het witte huis met een dak van groene, geglazuurde dakpannen, zien we links de drie appartementengebouwen en villa's van de nieuwe wijk Zandweg-Oostwaard.

8 De IJsvogel

Met Steenoven, Panoven en Ticheloven is IJsvogel een straatnaam in de nieuwe wijk Zandweg-Oostwaard. De bedoeling hiervan is om zo de herinnering aan de grote steenbakkerij De IJsvogel, die aan de Vecht direct naast het buiten Vecht en Stijn lag, levend te houden. Vandaag de dag is van het gehele complex, waar ook De Zuilense Olieraffinaderij en op het eind het Maarssens Bouwbedrijf, in gevestigd zijn geweest, nauwelijks nog iets terug te vinden. Direct naast de opstallen van de olieraffinaderij lag een boerderij, die waarschijnlijk ook bij de buitenplaats De IJsvogel, waar de steenfabriek uit ontstond, heeft gehoord. De eenzame, kleine iepenboom aan de linkerkant van de Zandweg, net voorbij het begin van het voet/fietspad naar de nieuwe wijk, markeert de plaats waar vroeger de oprit van deze boerderij (van de familie Van Wijk) lag. Iets verder van de Vecht af, bij het kinderspeeltuintje, staat nog een oude perenboom. Deze stond voor de voorgevel van de boerderij.

Even voorbij het viaduct van de Zuilense Ring begint een grote Vechtbocht, daar ligt de nieuwe wijk Op Buuren, gebouwd vanaf 2007.

De wijk ligt aan beide oevers van de rivier. U kunt via de voet- fiets brug naar de andere oever. Het heeft zijn naam te danken aan de buitenplaats Op Buuren die hier ooit lag. De bouw van Op Buuren begon rond 2007 na het vertrek van de zwaar vervuilende industrie (ACF en voorganger(s)). Men heeft zich bij de bouw van Op Buuren laten inspireren door Vechtplaatsjes als Loenen, Nieuwersluis enz. De woningen hebben ieder een eigen stijl en laten geen herhaling zien. De bouwstijl van Op Buuren wordt wel geschaard onder retro-architectuur.

Doorrijdend langs de Vecht ligt aan het eind van de Vechtbocht links van u de boerderij Oostwaard.

9 Boerderij Oostwaard

Oostwaard 9, Maarssen.

De huidige boerderij werd in 1924 herbouwd op de plaats waar in 1922 een voorganger afbrandde. Bij de nieuwbouw zijn fundamenteën en muren (1 meter dik) van kloostermoppen hergebruikt. Volgens oude gegevens (uit omstreeks 1300) heeft de boerderij toebehoord aan het klooster Oudwijk in Utrecht, hetgeen een verklaring voor het oude metselwerk zou

kunnen zijn. De kloosters waren meestal rijk en konden het zich veroorloven ook hun boerderij te versterken. Voor de theorie dat er ooit een kasteel Oostwaard op deze plaats is geweest, zijn eigenlijk nog geen goede bewijzen gevonden. Ten behoeve van de steenbakkerijen is, zoals nu nog goed zichtbaar is, rivierklei rondom de boerderij afgegraven. Hierdoor lijkt het net of de boerderij op een terp ligt.



Na het passeren van de boerderij Oostwaard blijven we de Vecht volgen en bereiken de bebouwing van het dorp Oud-Zuilen. Het eerste pand aan de linkerkant van de Dorpsstraat is Diedrichsteyn.

10 Huis Diedrichsteyn

Dorpsstraat 64, Oud-Zuilen.

Tegenwoordig woonhuis. Diedrichsteyn is omstreeks 1700 ontstaan uit een "loothuys", d.w.z. een gebouw dat als loods, opslagplaats voor de ernaast gelegen ticheloven dienst deed. In 1832 lagen zowel voor als naast het huis panovens. Sinds wanneer het pand in gebruik is als woonhuis/kantoor bij de panovens is onduidelijk. Ook het buurhuis, nummer 62, behoorde bij het complex Diedrichsteyn.

We vervolgen nu onze route door de Dorpsstraat en passeren aan de rechterkant "De Blauwe Oven" en "Vecht en Dijk".

11 De Blauwe Oven

Dorpsstraat 29, Oud-Zuilen.

Nu woonhuis, voorheen panoven "De Voorzorg". Omstreeks 1968 werd door Wolter Weener het bedrijf stilgelegd en aan de gemeente Maarssen verkocht. Begin jaren zeventig kregen de panden van De Voorzorg en hun inrichting veel aandacht omdat toen geprobeerd is, deze laatst overgebleven panoven van Zuilen, ter herinnering aan het verleden, in stand te houden. In 1979 werden het sterk vervallen ovenhuis en de oven uiteindelijk toch afgebroken. De aanliggende woning werd grondig gerestaureerd en bleef zodoende wel

gespaard. Veel bij de restauratie gebruikte bakstenen zijn afkomstig van de afgebroken oven.



12 Vecht en Dijk

Dorpsstraat 19, Oud-Zuilen.

Woonhuis met garage, voorheen koetshuis. Er is een opmerkelijk groot verschil in bouwstijl tussen het aan de Dorpsstraat en het aan de Vecht gelegen gedeelte van het huis. Dit kan vanaf de straat en het jaagpad aan de Vecht heel goed worden bekeken. De buitenplaats werd gebruikt en bewoond door diverse eigenaren van steen- en pannenbakkerijen.

Waaronder de families Van Dijk en Voorsteegh. Een teruggevonden dakpan, gedateerd 1875, is waarschijnlijk hier bij Voorsteegh in Oud-Zuilen gemaakt. Behalve de naam Voorsteegh zijn op deze dakpan ook de namen van zijn werknemers ingekrast. Dit zijn: Toon de Koning, Hien de Koning, Toon Smit, Tonus Delfgou, Hien de Jager, Manus Bos, Kees Bloemendaal, Bet Smit, Ari van Doorn, Otto Delfgou, Cornelis Koning, Hannes Goede, Toon de Jager, Tomas Delfgou en Cornelis Goede.

Aan het eind van het eerste gedeelte van de Dorpsstraat slaat u bij de Plompbrug rechtsaf. U neemt daarna de tweede weg rechts, de Laan van Zuylenveld en vindt aan het einde rechts het huis "Zuylenveld".

13 Huis Zuylenveld

Laan van Zuylenveld 54, Oud-Zuilen.

Het is een kleine buitenplaats gelegen in een parkbos. De voorgevel is aan de tuinzijde in plaats van aan de Vechtzijde waar men hem eerder zou verwachten. Het huis is vermoedelijk begin vorige eeuw gebouwd in opdracht van mr. W.G. van Nes. Veel van de opvolgende bewoners hadden als eigenaar bemoeienis met de Zuilense steen- en pannenbakkerijen zoals "Duinkerken" en "De Voorzorg". Tijdens en na de oorlog (40-45) was er een revalidatieoord voor militairen in het pand. Ten zuiden van het huis is tot 1966 de steen- en

pannenbakkerij 'Zonlust' in bedrijf geweest. Deze panoven, door de gemeente Maarssen aangekocht, werd ongeveer tien jaar daarna afgebroken om plaats te maken voor de huidige woningen.

Hierna fietst u terug naar de brug over de Vecht en slaat daar weer rechtsaf. Vrijwel direct links ziet u eerst de oprijlaan tot Slot Zuylen en daarna het voormalige NH-kerkje.

14 Op de Plompbrug

Halverwege de rit. Een goed moment om op de Plompbrug even stil te staan. Stil te staan bij de aanblik van dorp en rivier. Het lijkt een oud, al lang bestaand gezicht. Het beeld van een rustig, kalm bestaan in een landelijk-agrarisch gebied, een idylle. Een bedrieglijk beeld! We hebben "Diedrichstein" al gezien, dat lag tussen twee panovens; daarnaast de tichelarij "De Blauwe Oven" en vervolgens "Vecht en Dijk". Hier bij de brug staat nu nog de Koningin Emmaschool, de laatste lessen zijn er in juni 1998. gegeven. Op deze plaats stond ruim twee eeuwen een grote panoven. Verderop, waar de nieuwe huizen staan, was de ticheloven "Zonlust", pal tegen de buitenplaats Zuylenveld aan. Dit buiten was weer vaak verbonden met "Duinkerken", eerst een tichelwerk en later een steenplaats. Op een heel kleine oppervlakte maar liefst zeven bedrijven!

Keren we ons vervolgens om en kijken we richting Utrecht, dan lijkt het gebied met het kerkje, rechthuis en kasteel en daar tegenover het weiland en de boomgaard helemaal ouderwets romantisch. Maar ook dat was in vroeger tijden wel anders. Immers, daar waar de Vecht een bocht naar links maakt, lag op de oostelijke Vechtoever de "Zuilense Steenoven", in de 17e en de 18e eeuw de steenoven van het kasteel Zuylen. Daar waar op de westelijke oever de bebouwing aan de Daalseweg begint, lag de buurtschap Vijfhuizen op Swesereng, de oude naam van Zuilen, met twee buitenplaatsen Geitenstein en Vijfhuizen, met daarnaast een tichelwerk. Verder naar het zuiden kwam dan "Daalwijk", in de 17e eeuw opgezet als tichel- en steenoven bij een boerderij/buitenplaats. Sinds kort is in het nog bestaande huis een horecagelegenheid gevestigd, met de mogelijkheid om huwelijken te sluiten. En dan nog iets verder Utrechtwaarts lag de grote steenoven "Den Daal". Het agrarisch aspect is dus alleen maar de buitenkant; kern van de vroegere maatschappij zijn een paar buitenplaatsen en een stel bedrijven, pan- en steenovens. Het geheel natuurlijk beheerst door het kasteel. Een wonderlijke menging van bedrijvigheid, waarbij de roetwolken van de met turf gestookte ovens doordringen tot in de lusthoven der rijken, waar men geniet van het makkelijke buitenleven. En temidden van de genoemde huizen en gebouwen lagen de huisjes van de kleermakers, schoenmakers; de kroegjes en kroegen en de krotten van de arbeiders. De arbeiders met hun k(l)ei hard bestaan, hun armoede, lange werktijden, ziekten en een levensverwachting van gemiddeld ruim onder de dertig jaar.

Ook de Vecht was anders, geen lief riviertje met alleen wat pleziervaart. Er was druk verkeer op het water, het overgrote deel van het personen- en vrachtvervoer ging per schip: beurtschippers, marktschippers, trekschuiten en de turfboeren met hun schuiten op weg uit

de veenderijen naar de stad. Maar er waren ook vletschuiten, die de afgevlette (afgetichelde) aarde vervoerden naar de aardkuilen, de klei-opslagplaatsen bij de ovens. En natuurlijk niet te vergeten de pleziervaartuijen, waarmee de rijken zich naar hun buitens begaven en de schrik van iedereen; de schuiten van de modderaars. Deze modderaars baggerden aarde uit de Vecht om daarmee het land "aan te maken". Een soort combinatie van ophogen van het inklinkende land en bemesting. Ruig volk, dat er niet voor terugschrok een schip in hun vaarwater te torpederen. Ze modderden 't liefst gemakkelijk, dus vlak onder de oevers. In de zeventiende eeuw is eens het hele stuk oever van de brug tot aan Zuilenveld de Vecht ingeschoven en iedereen wist hoe 't kwam.



Kinderen trekken een schip door de vaart (circa 1950).

Over scheepvaart gesproken, er moest vaak - bij tekort aan wind of bij tegenwind - worden gesleept door paarden of mensen. Daar had je het jaagpad voor dat hier in Oud Zuilen nog altijd tussen de huizen aan de Dorpsstraat en de Vecht ligt.

Over het jaagpad kunt u gelukkig nog steeds, mits u uw fiets even wegzet, wandelen en genieten van het verleden.

15 Kerk Oud Zuilen

Dorpsstraat 10, Oud-Zuilen.

Type zaalkerk. Een in 1848, naar en ontwerp van architect N.J. Kamperdijk, gebouwd kerkje op de plaats waar een uit 1654 daterende kerk in 1847 was afgebrand. Maar ook lang voor 1654 was er op deze plaats al een kapel, die behoorde bij het slot Zuylen. Sinds kort wordt het kerkje beheerd en geëxploiteerd door de Stichting Adam van Lockhorst.

U fietst vervolgens weer langs de Vecht tot de Slotlaan, waar u linksaf gaat. Aan het einde hiervan weer linksaf de Groeneweg op. U heeft nu het Slot Zuylen aan uw linkerkant. Mocht u het kasteel willen bezoeken: de openingstijden staan vermeld op een bord aan het poortgebouw.

16 Slot Zuylen

Tournooiveld 1, Oud-Zuilen.

Schitterend, van oorsprong middeleeuws kasteel, deels nog door een gracht omgeven, met mooie interieurs. Bijzonder is de uit baksteen opgebouwde slangemuur (1740) naast het kasteel die dient om speciale fruitsoorten, die veel warmte nodig hebben, te kunnen kweken. De eigenaren van het kasteel waren ook eigenaar van een grote steenbakkerij op de oostelijke oever van de Vecht. Deze Zuilensche Oven, waar nu niets meer van terug te vinden is, lag tussen het kasteel en fort De Klop.

Na het kasteel blijven we de Groeneweg volgen en zien dan kort na het passeren van de eerste weg links, het Kerkhoflaantje, de entree van de Begraafplaats van (Oud)-Zuilen.

17 Begraafplaats Zuilen

Groeneweg, niet genummerd. Oud-Zuilen.

De muur en het entree-hek aan de Groeneweg alsmede de grafkelder van de familie van Tuyll van Serooskerken zijn officieel rijksmonument. Deze begraafplaats, gesticht in 1782 door baron W.R. van Tuyll van Serooskerken, was een der eerste in Nederland die buiten de bebouwde kom werd aangelegd. Op het toegangshek staat te lezen, 'Wij leven om te sterven'. De zandlopers en doodskoppen op de hardstenen vazen, die de gemetselde hekpalen bekronen, herinneren de bezoekers aan de vergankelijkheid van het aardse bestaan.

Aan het eind van de Groeneweg, die we geheel uitfietsen, zien we links de twee poldermolens van Oud-Zuilen. Ze zijn doorgaans op zaterdag opengesteld voor bezoekers. Heeft u de bedstee van de molenaar al eens bekeken?

18 Poldermolens Zuilen

Oostwaard 3 en Nedereindsevaart 2, Oud-Zuilen. Een mooi complex met twee verschillende soorten poldermolens. De grote molen, de Westbroeker poldermolen, werd gebouwd in 1753. Het is een met riet gedekte achtkantige bovenkruier grondzeiler. De kleine, rood geschilderde molen, is een wipwatermolen uit 1853. Deze behoort bij de polder Buitenweg. Beide molens, de grootste en de kleinste van de provincie Utrecht, zijn tegenwoordig eigendom van de stichting De Utrechtse Molen en worden door vrijwillige molenaars bediend en onderhouden.

Aan het eind van de Groeneweg gaat u rechtsaf en na het aquaduct, u heeft hier de Nedereindsevaart boven uw hoofd, vrijwel direct linksaf naar de Tuinbouwweg. Blijf deze volgen tot de Maarsseveensevaart. Let goed op bij het oversteken van de Maarsseveensevaart. Het kan hier erg druk zijn en de verkeerslichten werken niet altijd! Direct na het oversteken, linksaf, het fietspad langs de Maarsseveensevaart blijven volgen. Bij de volgende drukke kruising met de Plesmanlaan, opnieuw verkeerslichten, steekt u over en vervolgt u weg via de hier gedempte Oude Maarsseveensevaart. Aan het eind van deze straat gaat u rechtsaf en vrijwel meteen weer linksaf de Nassaustraart in. Deze straat gaat

over in de Diependaalsedijk. Na de kruising met de Kaatsbaan ziet u al snel links van u de tuinmuur en de entree van "Doornburgh".

19 Doornburgh

Diependaalsedijk 17, Maarssen. Klooster.

Oorspronkelijk buitenplaats, bouwjaar omstreeks 1655, met een beroemd hekwerk aan de Vecht. In dit smeedijzeren hek is o.a. de naam Doornburgh symbolisch verwerkt. Sinds 1957 is het buiten eigendom van de Priorij van de Reguliere Kanunnikessen van het Heilig Graf. Halverwege de jaren zestig verrees op het terrein van Doornburgh een nieuw, onder architectuur van Jan de Jong - in de stijl van de Bossche School - gebouwd klooster. Het aanvankelijk nogal omstreden gebouw wordt tegenwoordig vanwege zijn strenge en sobere architectuur zeer gewaardeerd en verwierf zich dan ook moeiteloos een plaats op de Gemeentelijke Monumentenlijst van Maarssen.

Na "Doornburgh" loopt deze fietsroute nog even door langs de Diependaalsedijk. Na links de Timmermanslaan te hebben gepasseerd, komt u weer uit bij het startpunt "Goudestein".

Tenslotte..

De fietsroute "Steengoed" is een productie van het Comité Open Monumentendag Maarssen, een samenwerkingsverband van de (voormalige) Gemeente Maarssen en de Historische Kring Maarssen.

Met teksten van mw. H. Pouderoyen, dhr. J.H. Sagel en dhr.E.A.J. van der Wal.

In 2001 herzien door Benno Visschedijk

In 2013 herzien door Ria Tijhuis

In 2013 herschreven door Arie de Zwart